

**राष्ट्रीय कृषि विकास योजने अंतर्गत सन २०१२-१३ च्या
तुती लागवड कार्यक्रमास मान्यता प्रदान करणेबाबत..**

महाराष्ट्र शासन

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

शासन निर्णय क्रमांक :- रेशीम १०११ / प्र.क्र.२०८ / रेशीम कक्ष,

मंत्रालय , मुंबई- ४०००३२

दिनांक:- १० मे, २०१२.

वाचा : १) शासन निर्णय क्र. रेशीम १००६/प्र.क्र.२८/ रेशीम कक्ष , मंत्रालय, मुंबई -३२, दि.१२ जानेवारी २००९.

२) शासन निर्णय कृषि व पदूम विभाग क्रं.राकृवि-२०१२/प्र.क्र.३५ (भाग-१) /राकृवियो कक्ष,
दि.७ मे २०१२.

३) संचालक (रेशीम) यांचे पत्र क्र.रेशीम / राकृवियो /२०११-१२ / २४८९ दि.२ फेब्रुवारी २०१२ व
क्र.रेशीम/ कार्या-८ / राकृवियो/ १२/७००५ दि.३० एप्रिल २०१२.

प्रस्तावना :-

जागतिक बाजारपेठेत रेशीम कापडाला प्रचंड प्रमाणात मागणी असून ,आजमितीला देशांतर्गत कापड निर्मितीकरिता लागणारे कच्चे सुत बाहेरील देशातून आयात करून मागणी पूर्ण करावी लागत आहे. त्यामुळे राज्यात तुती लागवड करून कोष उत्पादन वाढविण्यास प्रचंड वाव आहे. ही बाब लक्षात घेता बाराव्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये राज्यातील सध्याचे २,००० हॅक्टरवर असलेले तुती लागवड क्षेत्र १०,००० हेक्टरपर्यंत वाढविण्याचे निर्धारित केलेले आहे.

सन २०१२-१३ या वर्षात २६ जिल्ह्यामध्ये ३५०० हेक्टर क्षेत्रावर तुती लागवड करण्याचे उद्दिष्ट असून सदर कार्यक्रम हा राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत राज्य रोजगार हमी योजनाच्या निकषाप्रमाणे राबविण्याचे प्रस्तावित आहे. हा कार्यक्रम राबविल्यामुळे ग्रामिण भागामध्ये वर्षभर सुमारे ४५५०० बेरोजगारांना रोजगाराची संधी उपलब्ध होणार आहे. तसेच या कार्यक्रमातून कोषाचे उत्पादनात वाढ होवून सुत निर्मितीकरिता लागणा-या कच्चा मालाची मागणी पूर्ण करण्यास मदत होणार आहे. प्रस्तुत कार्यक्रम हा २६ जिल्ह्यामध्ये सन २०१२-१३ ते २०१४-१५ या तीन आर्थिक वर्षात राबविण्याकरीता रु.१७.०० कोटी निधी मंजूर करण्यात आला आहे. त्यापैकी सन २०१२-१३ या वर्षासाठी मंजूरीकरीता रु. ५.२५ कोटी व साहित्याकरीता रु.७.०० कोटी असे एकूण रु.१२.२५ कोटी अनुदान कृषि विभागाने राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजूरी समितीच्या दि.१७ एप्रिल २०१२ च्या बैठकीत मंजूरी देण्यात आली आहे. प्रथम वर्षासाठी आवश्यक रु.१२.२५ कोटी निधी राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेसाठी केंद्र शासनाकडून कृषि व पदूम विभागास निधी उपलब्ध झाल्यानंतर वितरीत होणार आहे. राज्य प्रकल्प मंजूर समितीने मंजूर केल्यानूसार व कृषि व पदूम विभागाच्या वर नमूद दि.७ मे २०१२ च्या शासन निर्णयास अनुसरून राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत सन २०१२-१३ मध्ये तुती लागवड कार्यक्रम राबविणेसंबंधी मार्गदर्शक सुचना, लक्षांक, योजनेसंबंधीच्या अटी व शर्ती निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यात तुती लागवडीकरीता असलेला वाव व संधी लक्षात घेता, बाराव्या पंचवार्षिक योजनेत राज्यातील रेशीम उद्योगामध्ये पाच पटीने क्षेत्र वाढविण्याचे निश्चित केले आहे. सन २०१२-१३ मध्ये तुती लागवड कार्यक्रम हा २६ जिल्ह्यामध्ये राबविण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सन २०१२-१३ मध्ये ३५०० हेक्टर नवीन तुती लागवडीचा लक्षांक **परिशिष्ट अ** मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे निर्धारित करण्यात आला आहे. या लक्षांकाकरिता राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत सन २०१२-१३ ते २०१४-१५ या आर्थिक वर्षात रु.१७.०० कोटी निधी मंजूर करण्यात आला आहे.

यापैकी सदर लक्षांककरिता सन २०१२-१३ या वर्षासाठी मजुरीकरिता रु. ५.२५ कोटी व साहित्याकरीता रु.७.०० कोटी असे एकूण रु.१२.२५ कोटी अनुदान राष्ट्रीय कृषि विकास योजने अंतर्गत खर्च करण्यास खालील परिच्छेदात नमूद केलेल्या मार्गदर्शक सूचना, अटी व शर्ती याचे अधिन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

२. प्रस्तुत राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत तुती लागवड कार्यक्रम राबविणेकरीता संदर्भाधिन क्र.१ शासन निर्णय दि. १२ जानेवारी २००९ अन्वये विहीत केलेली खर्चाची मानंके , कार्यप्रणाली / मार्गदर्शक सूचना लागू राहतील.

४. राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत तुती लागवडीच्या प्रस्तावास तांत्रिक मंजूरीचे अधिकार संबंधित जिल्हा रेशीम विकास अधिकारी श्रेणी-१ व श्रेणी-२ यांना राहतील. तसेच प्रशासकीय मंजूरीचे अधिकार संबंधित सहाय्यक संचालक यांना राहतील.

५. नवीन तुती लागवड कार्यक्रम हा जिल्हावार तयार करण्यात आलेल्या प्रकल्प क्षेत्रात राबविण्यात यावा. सदर कार्यक्रमाची उद्दिष्टपुर्तता विहीत मुदतीत पूर्ण करण्याची जबाबदारी संबंधित रेशीम विकास अधिकारी श्रेणी-१ /श्रेणी-२ व सहाय्यक संचालक यांची राहिल. संचालक (रेशीम) हे नियंत्रक अधिकारी राहतील

७. प्रस्तुत अनुदान हे लाभार्थ्यांना त्यांचे बँक खातेवर रेखांकीत धनादेशाद्वारे अदा करणे अनिवार्य राहिल.

८. सदर कार्यक्रम राबविणेसाठी राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत निधी प्राप्त झालेनंतर निधी वितरीत करण्याबाबतचे आदेश स्वतंत्रपणे काढण्यात येतील.

९. सदर शासन निर्णय कृषि व पदूम विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०१२०५१०१८२६०५५५००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

सही/-

सोबत: सहपत्र परिशिष्ट-अ

(वि.रा.ठाकूर)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत-

प्रधान सचिव(कृषि) मंत्रालय, मुंबई -३२

सर्व जिल्हाधिकारी

उपसचिव (कृषि) तथा सदस्य सचिव, राष्ट्रीय कृषि विकास योजना कक्ष, कृषि व पदूम, मंत्रालय, मुंबई -३२.

संचालक, रेशीम संचालनालय, नागपूर.

महालेखापाल, महाराष्ट्र १ /२ , (लेखा व अनुज्ञेयता) लेखा परीक्षा , मुंबई /नागपूर.

आयुक्त (कृषि) कृषि आयुक्तालय, म.राज्य , पुणे

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य छोट्या शेतक-यांचा व्यापारी संघ , पुणे

संचालक, कृषि प्रक्रीया व नियोजन , कृषि आयुक्तालय, म.राज्य पुणे

सहाय्यक संचालक, प्रादेशिक रेशीम कार्यलय नागपूर/ अमरावती/औरंगाबाद/ पुणे.

सर्व रेशीम विकास अधिकारी

रेशीम कक्ष निवड नस्ती.

परिशिष्ट -अ

राष्ट्रीय कृषी विकास योजने अंतर्गत तुती लागवडीबाबत जिल्हानिहाय लक्षांक

(स.प. व व. वि. शा. नि. क्र. रेशीम-१०११ /प्र. क्र.२०८/रेशीम कक्ष, दि. मे २०१२ चे सहपत्र)

अ.क्र.	जिल्हा	लक्षांक (हेक्टरमध्ये)
१	पुणे	३००
२	सांगली	२००
३	सातारा	२२५
४	सोलापूर	२५०
५	कोल्हापूर	१००
६	अहमदनगर	१५०
७	नाशिक	१००
८	ठाणे	१५०
९	अमरावती	१००
१०	यवतमाळ	१००
११	बुलढाणा	२००
१२	वाशिम	६०
१३	अकोला	१००
१४	वर्धा	१००
१५	नागपूर	६०
१६	औरंगाबाद	१५०
१७	जालना	१७०
१८	परभणी	७०
१९	हिंगोली	७०
२०	नांदेड	७०
२१	लातूर	१७५
२२	उस्मानाबाद	२६०
२३	बीड	२८०
२४	नंदूरबार	२०
२५	धुळे	२०
२६	जळगांव	२०
एकूण		३५००

(वि.रा. ठाकूर)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन